

Diana-Mihaela Cheptene-Micu
(coordonator)

Alina Ene

Maria-Cristina Popa

Daunele morale în accidentele rutiere

*Tablele Curții de Apel Iași
10 ani de jurisprudență*

Editura
Hamangiu

Cuprins

INTRODUCERE – DESPRE GÂND ȘI MOTIVAȚIE	1
---	----------

CAPITOLUL I. INDICATORI NAȚIONALI ȘI INDICATORI EUROPENI

PENTRU DAUNELE MORALE	3
------------------------------	----------

<i>Secțiunea 1. Repere naționale</i>	3
--------------------------------------	---

<i>Secțiunea a 2-a. Repere europene</i>	11
---	----

§1. Italia	12
------------	----

§2. Spania	15
------------	----

§3. Franța	16
------------	----

§4. Germania	18
--------------	----

<i>Secțiunea a 3-a. Concluzii</i>	25
-----------------------------------	----

CAPITOLUL AL II-LEA. DAUNELE MORALE DERIVATE DIN ACCIDENTELE

RUTIERE, POTRIVIT JURISPRUDENȚEI INSTANȚELOR PENALE DIN

CIRCUMSCRIȚIA CURȚII DE APEL IAȘI	31
--	-----------

Secțiunea 1. Vătămări corporale produse în accidente rutiere.

<i>Daune morale</i>	31
---------------------	----

§1. Repere ale cadrului jurisprudențial	31
---	----

§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței	32
---	----

❖ Culpă comună a inculpatului și a victimei	33
---	----

2.1. Vătămări corporale care au necesitat între 1 și 89 de zile de îngrijiri medicale	33
--	----

2.2. Vătămări corporale care au necesitat între 90 și 179 de zile de îngrijiri medicale	37
--	----

2.3. Vătămări corporale care au necesitat peste 180 de zile de îngrijiri medicale	42
--	----

❖ Culpă exclusivă a inculpatului	44
----------------------------------	----

2.4. Vătămări corporale care au necesitat sub 30 de zile de îngrijiri medicale	44
---	----

2.5. Vătămări corporale care au necesitat între 30 și 90 de zile de îngrijiri medicale	48
---	----

2.6. Vătămări corporale care au necesitat între 90 și 120 de zile de îngrijiri medicale _____	57
2.7. Vătămări corporale care au necesitat între 120 și 180 de zile de îngrijiri medicale _____	71
2.8. Vătămări corporale care au necesitat peste 180 de zile de îngrijiri medicale _____	84
§3. Concluzii preliminare _____	87
<i>Secțiunea a 2-a. Decese produse în accidente rutiere. Daune morale _____</i>	<i>88</i>
§1. Repere ale cadrului jurisprudențial _____	88
§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței _____	91
2.1. Jurisprudența în cauzele ce au ca obiect accidente rutiere, comise din culpa exclusivă a inculpatului, soldate cu decesul victimei _____	91
2.2. Jurisprudența în cauzele ce au ca obiect accidente rutiere, comise din culpa comună a inculpatului și a victimei, soldate cu decesul victimei _____	118
§3. Concluzii preliminare _____	139
<i>Secțiunea a 3-a. Omor. Daune morale _____</i>	<i>142</i>
§1. Repere ale cadrului jurisprudențial _____	142
§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței _____	144
§3. Concluzii preliminare _____	158

CAPITOLUL AL III-LEA. DAUNELE MORALE DERIVATE DIN ACCIDENTELE RUTIERE, POTRIVIT JURISPRUDENȚEI INSTANȚELOR CIVILE DIN CIRCUMSCRIȚIA CURȚII DE APEL IAȘI _____

162

Secțiunea 1. Vătămări corporale produse în accidente rutiere.

<i>Daune morale _____</i>	<i>162</i>
§1. Repere ale cadrului jurisprudențial _____	162
§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței _____	163
2.1. Lipsa certificatului medico-legal pentru atestarea zilelor de îngrijiri medicale necesare vindecării _____	164
2.2. Vătămări corporale care au necesitat până la 10 zile de îngrijiri medicale _____	165
2.3. Vătămări corporale care au necesitat între 10 și 20 de zile de îngrijiri medicale _____	167

2.4. Vătămări corporale care au necesitat între 20 și 30 de zile de îngrijiri medicale _____	169
2.5. Vătămări corporale care au necesitat între 30 și 40 de zile de îngrijiri medicale _____	172
2.6. Vătămări corporale care au necesitat între 40 și 50 de zile de îngrijiri medicale _____	176
2.7. Vătămări corporale care au necesitat între 50 și 60 de zile de îngrijiri medicale _____	181
2.8. Vătămări corporale care au necesitat între 60 și 70 de zile de îngrijiri medicale _____	186
2.9. Vătămări corporale care au necesitat între 70 și 80 de zile de îngrijiri medicale _____	193
2.10. Vătămări corporale care au necesitat între 80 și 90 de zile de îngrijiri medicale _____	199
2.11. Vătămări corporale care au necesitat între 90 și 100 de zile de îngrijiri medicale _____	206
2.12. Vătămări corporale care au necesitat între 100 și 110 zile de îngrijiri medicale _____	208
2.13. Vătămări corporale care au necesitat între 110 și 120 de zile de îngrijiri medicale _____	211
2.14. Vătămări corporale care au necesitat între 120 și 130 de zile de îngrijiri medicale _____	214
2.15. Vătămări corporale care au necesitat între 130 și 200 de zile de îngrijiri medicale _____	217
2.16. Vătămări corporale care au necesitat între 200 de zile și 1 an de îngrijiri medicale _____	221
2.17. Vătămări corporale care au necesitat peste 1 an de îngrijiri medicale _____	225
§3. Concluzii preliminare _____	227
<i>Secțiunea a 2-a. Decese produse în accidente rutiere. Daune morale</i> _____	228
§1. Repere ale cadrului jurisprudențial _____	228
§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței _____	230
2.1. Daunele morale acordate soțului supraviețuitor _____	240
2.2. Daunele morale acordate copiilor minori ai victimei decedate _____	241

2.3. Daunele morale acordate copiilor majori ai victimei decedate _____	242
2.4. Daunele morale acordate părinților victimei decedate _____	244
2.5. Daunele morale acordate bunicilor victimei decedate _____	245
2.6. Daunele morale acordate fraților și/sau surorilor victimei decedate _____	246
2.7. Daunele morale acordate nepoților victimei decedate _____	247
2.8. Daunele morale acordate unchilor și mătușilor victimei decedate _____	247
§3. Concluzii preliminare _____	248
CAPITOLUL AL IV-LEA. TABLELE CURȚII DE APEL IAȘI _____	250
<i>Secțiunea 1. Comparații și repere orientative _____</i>	<i>250</i>
§1. Omor <i>versus</i> ucidere din culpă. Daune morale _____	250
1.1. Omor – daunele morale solicitate, comparativ cu daunele morale stabilite de către instanțe _____	250
1.2. Ucidere din culpă exclusivă – daunele morale solicitate, comparativ cu daunele morale stabilite de către instanțe _____	253
1.3. Ucidere din culpă comună – daunele morale solicitate, comparativ cu daunele morale stabilite de către instanțe _____	257
1.4. Constatări și observații ale comparației culpă/intenție _____	259
§2. Instanța penală <i>versus</i> instanța civilă. Daune morale _____	262
2.1. Deces. Daune morale acordate soțului supraviețuitor și rudelor. Instanța penală <i>versus</i> instanța civilă _____	263
2.2. Vătămare corporală din culpă. Daune morale. Instanța penală <i>versus</i> instanța civilă _____	267
<i>Secțiunea a 2-a. Sisteme de calcul. Quantum daune morale. Limite și valori medii _____</i>	<i>269</i>
§1. Daunele morale în caz de deces _____	270
§2. Daunele morale în caz de vătămare corporală _____	272
2.1. Elementul fix – valoarea unei zile de îngrijiri medicale în relație cu daunele morale _____	273
2.1.1. Instanța penală _____	273
2.1.2. Instanța civilă _____	277

2.1.3. Concluzii – elementul fix _____	279
2.2. Variabila _____	280
2.2.1. Instanța penală _____	280
2.2.2. Instanța civilă _____	281
2.2.3. Concluzii – variabila _____	286
ÎN LOC DE CONCLUZII – INSTRUCȚIUNI DE FOLOSIRE _____	287

Capitolul al II-lea. Daunele morale derivate din accidentele rutiere, potrivit jurisprudenței instanțelor penale din circumscripția Curții de Apel Iași

Secțiunea 1. Vătămări corporale produse în accidente rutiere. Daune morale

§1. Repere ale cadrului juridic

Este cunoscut faptul că daunele morale reprezintă o compensație bănească acordată victimelor pentru suferințele fizice și psihice cauzate prin comiterea de către inculpați – în cazul de față – a unor infracțiuni culpabile de vătămare corporală. Datorită naturii acestora, acordarea daunelor morale nu este influențată doar de criteriile strict obiective, matematice (cum se întâmplă în cazul daunelor materiale), ci și de criteriile subiective, ce țin de aprecierea judecătorului, subsumate unor probatorii care constau, de regulă, în înscrisuri medicale, evaluări psihologice și probatorii testimoniale.

Dacă suferința fizică a unei persoane poate fi evaluată pornind de la tipologia și gravitatea leziunilor cauzate, coroborat cu consecințele directe ale traumatismelor îndurate (de exemplu, pierderea unui organ sau a unui simț, pierderea totală ori parțială a capacității de muncă), și care nu este neapărat reflectată în numărul de zile de îngrijiri medicale apreciate de specialiști ca fiind necesare pentru recuperare, suferința psihică și afectarea emoțională nu se pretează, cel mai adesea, unor procese facile de cuantificare.

De exemplu, o simplă fractură a unui membru inferior va afecta în mod diferit o persoană tânără care, pe lângă durerea inerentă, va suferi din cauza faptului că viața sa socială obișnuită va fi afectată (pentru o perioadă determinată nu poate munci, nu poate practica diverse sporturi, nu poate participa la întâlniri cu prietenii), spre deosebire de o persoană în vârstă, în cazul căreia, cel mai probabil, din pricina imposibilității de mișcare, afecțiuni medicale preexistente, specifice vârstei, îi vor fi agravate, astfel că va avea nevoie de sprijin și îngrijire suplimentară din partea altor persoane, va suferi de izolare ș.a.m.d.—

A cuantifica consecințele în plan moral, afectiv, emoțional și familial pe care victima unui accident rutier le resimte este o misiune extrem de grea pentru judecător, afectată de criteriile care sunt, de cele mai multe ori, subiective și care conduc adesea la diferențe semnificative între sumele de bani acordate cu titlu de daune morale.

Din analiza hotărârilor judecătorești ce fac obiectul prezentului studiu au rezultat o serie de criterii avute în vedere de către instanțe în procesul de cuantificare a daunelor morale, printre care putem enumera: procentul de culpă reținut în sarcina inculpatului (și care influențează direct și determinant cuantumul despăgubirilor acordate victimei), tipul și gravitatea leziunilor suferite, gradul de afectare a stilului de viață obișnuit al victimei, corelativ cu vârsta acesteia și cu activitatea cotidiană desfășurată, precum și nivelul de afectare în plan psihic.

Totodată, este de remarcat că de importanță covârșitoare în corecta stabilire a cuantumului daunelor morale este și probatoriul administrat, indispensabil în acordarea unor sume de bani care să fie proporționale cu suferințele fizice, psihice și emoționale cauzate prin activitățile infracționale.

§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței

Sumele acordate de instanțele de judecată din circumscripția Curții de Apel Iași cu titlu de daune morale pentru prejudicii nepatrimoniale produse de accidente rutiere vor fi prezentate clasificate, în funcție de numărul de zile de îngrijiri medicale menționate în certificatele medico-legale, cu precizarea că, la aprecierea despăgubirilor acordate, instanțele de judecată nu s-au raportat la acest unic criteriu, existând situații în care, deși persoanele vătămate au necesitat perioade de timp similare pentru vindecare, acestora le-a fost recunoscut dreptul la compensații bănești în cantumuri variate.

Centralizat, în tabelele următoare, vor fi inserate datele esențiale regăsite în spețele identificate, pentru ca, ulterior, să fie redată aspecte relevante pentru surpinderea criteriilor jurisprudențiale cu ajutorul cărora instanțele au procedat la cuantificarea sumelor reprezentând daune morale în cauzele analizate în prezenta lucrare.

Practica instanțelor penale aflate în circumscripția Curții de Apel Iași, în materia soluționării laturii civile a dosarelor ce au avut ca obiect infracțiunea de vătămare corporală din culpă, este sintetizată în tabele, fiind incluse date extrase exclusiv din hotărârile definitive în perioada aleasă ca reper pentru acest studiu (2015-2024).

Jurisprudența clasificată în funcție de numărul de zile de îngrijiri medicale prevăzute în certificatul medico-legal este prezentată în tabele, după reperul numărului de zile de îngrijiri medicale, distinct, pentru cauzele ce au ca obiect accidente rutiere comise din culpă comună sau exclusivă.

❖ Culpă comună a inculpatului și a victimei

2.1. Vătămări corporale care au necesitat între 1 și 89 de zile de îngrijiri medicale

Suma solicitată de partea civilă	Vătămarea suferită	Procentul de culpă reținut în sarcina inculpatului	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
100.000 de lei	10-12 zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 36 de ani; excoriații; hematom epicranian și plagă transfixiantă pavilion auricular drept; tulburare depresiv-anxioasă posttraumatică, pentru care s-au recomandat consiliere psihologică și evaluări psihologice periodice, la intervale de 2-3 luni ^[1] .	90%	18.000 de lei	18.000 de lei
100.000 de lei	11-12 zile de îngrijiri medicale; leziune traumatică de tipul tumefacției ^[2] .	70%	10.000 de lei	10.000 de lei
40.000 de euro	23-25 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 15 ani; excoriație; echimoză; hemoragie subconjunctivală; fractură aripă mare sfenoid stâng; fractură de sinus maxilar stâng cu hemosinus; internare în spital timp de 4 zile ^[3] .	70%	15.000 de euro	2.800 de euro
100.000 de euro	40-45 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 58 de ani; hematom subdural emisferic drept cu minimă angajare subfalciformă și minimă deviere a structurilor liniei mediane către stânga cu colabarea ventriculului lateral drept, tratat inițial conservator, cu resorbție parțială, urmat de resăngerare ce a impus intervenție chirurgicală; fracturi costale CV-CIX	50%	10.000 de euro	5.000 de euro

^[1] Jud. Răducăneni, sent. pen. nr. 91 din 22.11.2017, dosar nr. 316/286/2017, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 271 din 19.04.2018 a C.A. Iași.

^[2] Jud. Iași, sent. pen. nr. 3618 din 11.12.2014, dosar nr. 40054/245/2013*, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 720 din 08.10.2015 a C.A. Iași.

^[3] Jud. Iași, sent. pen. nr. 564 din 04.03.2022, dosar nr. 19036/245/2020, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 794 din 20.10.2022 a C.A. Iași.

Suma solicitată de partea civilă	Vătămarea suferită	Procentul de culpă reținut în sarcina inculpatului	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
	dreapta cu emfizem subcutanat; hemopneumotorax ce a necesitat drenaj ^[1] .			
600.000 de lei	40-45 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 50 de ani; nefrectomie și splenectomie; deficiență globală ușoară, cu incapacitate adaptativă de 40%, cu păstrarea capacității de muncă și fără grad de invaliditate, însă cu infirmitate fizică permanentă prin pierderea splinei și cu cicatrici faciale mature și permanente; leziunile au fost de natură să pună în pericol viața victimei ^[2] .	70%	200.000 de lei	210.000 de lei
50.000 de euro	45-50 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 50 de ani; echimoze; hematom coapsă și gamba stângă; fractură de corp vertebral D8; afecțiuni psihiatrice consecutive evenimentului infracțional, ce îi conferă victimei o incapacitate adaptativă de 50%, cu capacitate de muncă pierdută cel puțin pe jumătate, încadrabilă în gradul III de invaliditate; leziunile nu au fost de natură să pună în pericol viața victimei ^[3] .	85%	8.500 de euro	8.500 de euro
450.000 de lei	45-50 de zile de îngrijiri medicale; pierderea stării de conștiență; plăgi contuze; fracturi costale stângi; laceratie splenică și renală stângă; cicatrici post plăgi contuze și post incizii chirurgicale; episoade periodice de depresie (9 internări la Institutul de Psihiatrie Socola Iași, ulterioare	80%	200.000 de lei	240.000 de lei

^[1] Jud. Iași, sent. pen. nr. 1870 din 04.07.2019, dosar nr. 30424/245/2018, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 86 din 14.02.2020 a C.A. Iași.

^[2] Jud. Pașcani, sent. pen. nr. 121 din 21.07.2020, dosar nr. 3466/866/2019, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 152 din 26.02.2021 a C.A. Iași.

^[3] Jud. Răducăneni, sent. pen. nr. 5 din 14.01.2021, dosar nr. 506/286/2019, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 64 din 31.01.2022 a C.A. Iași.

Suma solicitată de partea civilă	Vătămarea suferită	Procentul de culpă reținut în sarcina inculpatului	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
	accidentului rutier); leziunile au fost de natură să pună în pericol viața victimei ^[1] .			
100.000 de euro	55-57 de zile de îngrijiri medicale; excoriații; plagă contuză; fracturi ale coloanei vertebrale; disjunctie sterno-claviculară stângă; emfizem subcutanat hemitorace drept; pneumotorax bilateral; fractură ischion drept; hematom retroperitoneal; lacerare rinichi drept, pentru care s-a practicat nefrectomie; leziunile au fost de natură să pună în pericol viața victimei ^[2] .	60%	5.400 de euro	5.400 de euro
50.000 de euro	55-57 de zile de îngrijiri medicale; hematom subdural cronic fronto-temporo-parietal drept; hematom extradural temporo-parietal drept; fractură peroneu drept cu diastazis; lipsă osoasă craniană (infirmitate permanentă); echimoze; excoriații; plăgi contuze; tumefacție; hemoragie subconjunctivală ^[3] .	80%	24.000 de euro	215.000 de lei
100.000 de lei	65-70 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 25 de ani; fractură de humerus; pareză de radial; leziunile nu au fost de natură să pună în pericol viața victimei ^[4] .	90% ↓ 70%	40.000 de lei	31.500 de lei
350.000 de lei	75-80 de zile de îngrijiri medicale; persoană vătămată în vârstă de 30 de ani; traumatism cranio-cerebral	80%	135.000 de lei	200.000 de lei

[1] Jud. Iași, sent. pen. nr. 1647 din 26.07.2021, dosar nr. 24426/245/2019, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 162 din 07.03.2022 a C.A. Iași.

[2] Jud. Pașcani, sent. pen. nr. 38 din 09.02.2016, dosar nr. 470/866/2015, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 702 din 26.10.2016 a C.A. Iași.

[3] Jud. Iași, sent. pen. nr. 899 din 06.04.2017, dosar nr. 4556/245/2015, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 1008 din 20.12.2017 a C.A. Iași.

[4] Jud. Iași, sent. pen. nr. 945 din 24.04.2020, dosar nr. 13088/245/2018, modificată și rămasă definitivă prin dec. pen. nr. 60 din 29.01.2021 a C.A. Iași.

Capitolul al III-lea. Daunele morale derivate din accidentele rutiere, potrivit jurisprudenței instanțelor civile din circumscripția Curții de Apel Iași

Secțiunea 1. Vătămări corporale produse în accidente rutiere. Daune morale

§1. Repere ale cadrului juridic

Problema acordării despăgubirilor patrimoniale pentru repararea prejudiciilor fără caracter patrimonial, așa-numitele „daune morale”, reprezintă și la acest moment o provocare pentru instanțele de judecată civile, pentru că un astfel de prejudiciu, nefiind cuantificabil după criteriile legale precise, este dificil de evaluat. Este de necontestat că problema daunelor morale nu se poate reduce la cuantificarea economică a unor drepturi și valori nepatrimoniale, cum ar fi demnitatea, onoarea ori suferința fizică sau psihică încercată de cel care le pretinde, aceasta presupunând o apreciere din partea judecătorului, o evaluare în ansamblu a aspectelor în care vătămrile produse se exteriorizează.

Instanțele civile chemate să fixeze valoarea daunelor morale solicitate pentru prejudiciile produse în accidente auto au stabilit aceste sume pornind, în raționamentul utilizat, de la pretențiile reclamantilor, ca expresie a principiului disponibilității, și de la limitele de despăgubire configurate prin dispozițiile legale în materia răspunderii civile obligatorii, respectiv de la contractele de asigurare.

Un criteriu relevant, de multe ori esențial, l-a constituit numărul de zile de îngrijiri medicale rezultat din certificatele medicale depuse la dosar sau din alte probe administrate. Deși acest criteriu al zilelor de îngrijiri medicale nu este unul absolut, fiind agreat că atingerea adusă valorilor și drepturilor nepatrimoniale nu ar putea avea o relație de proporționalitate cu numărul de zile de îngrijiri medicale, el a constituit, în majoritatea covârșitoare a cauzelor, un reper important în construirea sumei acordate cu titlu de daune morale.

S-a ținut seama, de fiecare dată, de împrejurările concrete ale cauzei, rezultate din probatoriile administrate, de consecințele negative suferite de cei vătămați, atât pe plan fizic, cât și pe plan psihic, de importanța valorilor lezate și măsura în care au fost periclitate aceste valori, de intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, precum și de măsura în care celui vătămat i-a fost afectată situația familială, profesională sau socială. Relevante au fost criteriile precum vârsta persoanei vătămate, dacă a fost vorba despre un prejudiciu juvenil, șocul suferit, intensitatea, dar și durata suferințelor fizice și psihice, existența sau, dimpotrivă, inexistența unei

infirmități posttraumatice ori dacă vătămările cauzate au periclitat sau nu viața respectivei persoane.

S-a avut în vedere și culpa concurentă a celui vătămat, dacă acest aspect a rezultat din materialul probatoriu administrat.

Pe de altă parte, pornind de la natura acestor despăgubiri, apte să asigure o satisfacție și reparație a unor suferințe de ordin moral, s-au luat în calcul și anumite criterii obiective, cum ar fi nivelul de trai din România sau salariul mediu pe economie, pentru a nu devia rolul pe care trebuie să îl aibă acest tip de compensare.

În fine, s-a urmărit ca sumele de bani acordate cu titlu de daune morale să nu devină o sursă de îmbogățire fără justă cauză, dar nici să nu aibă un caracter pur simbolic, ci să reprezinte doar atât cât este necesar pentru a compensa sau ușura suferințele îndurate. S-a urmărit statuarea în echitate asupra despăgubirilor acordate victimelor în raport de circumstanțele particulare ale fiecărei cauze – principiu care, de altfel, se degajă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia daunelor morale –, dar și repararea, pe cât posibil, a întregului prejudiciu suferit, sub forma acordării de daune-interese, constând atât în actualizarea sumei executate cu rata inflației, *damnum emergens* (pierderea efectivă), cât și în dobânda legală, *lucrum cessans* (beneficiul nerealizat).

Totodată, în cuantificarea sumelor acordate, instanțele de judecată s-au raportat, de fiecare dată, la practica judiciară unitară și constantă în cauze similare, îndeplinindu-se de la aceasta doar în situațiile particulare, ce s-au referit la împrejurări de fapt deosebite, rezultate din probatorii și întotdeauna motivate.

§2. Studiu cantitativ al jurisprudenței

Studiul cantitativ s-a realizat în raport de hotărârile definitive pronunțate într-un interval de 10 ani de instanțele din raza de competență a Curții de Apel Iași.

Sumele acordate de instanțele de judecată civile din circumscripția Curții de Apel Iași cu titlu de daune morale pentru prejudicii nepatrimoniale produse de accidente rutiere vor fi prezentate clasificate, în funcție de criteriul numărului de zile de îngrijiri medicale menționate în certificatele medico-legale.

Pe de altă parte, au existat situații în care vătămarea fizică și psihică produsă de accidente auto a fost compensată cu daune morale chiar și în cazul în care nu a fost reflectată într-un certificat medico-legal, în aceste ipoteze instanțele îndeplinindu-și rolul activ în aflarea adevărului, administrând probele care s-au dovedit a fi necesare.

Evident, cum s-a arătat mai sus, numărul de zile de îngrijiri medicale nu este niciodată singurul criteriu avut în vedere de instanțe, ceea ce explică motivul pentru care persoane vătămate care au avut nevoie de același timp pentru vindecare au

primit sume diferite cu acest titlu. Totodată, spețele sunt redată în funcție de cuantumul daunelor morale acordate, în ordine ascendentă.

2.1. Lipsa certificatului medico-legal pentru atestarea zilelor de îngrijiri medicale necesare vindecării

Suma solicitată de reclamant (persoana vătămată în accident)	Vătămarea suferită; vârsta victimei (acolo unde a fost precizată)	Procentul de culpă reținut în sarcina conducătorului auto	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
120.000 de euro	Politraumatism: fractură col femural drept Garden IV; fractură platou tibial drept Schatzker IV; flutter atrial; traumatism cranio-cerebral fără pierdere de conștiință; expertiza medico-legală efectuată în apel nu a putut stabili timpul de recuperare funcțională a victimei, însă a reținut că leziunile suferite au determinat o invaliditate definitivă de 20%, dar nu au cauzat infirmitate ^[1] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	10.000 de lei	50.000 de lei
400.000 de lei	Traumatism toracic, supus unei intervenții de pleurotomie minimă dreapta cu drenaj pleural unic, evacuare 1000 ml lichid pleural; plagă membru superior stâng; excoriații abdomen ^[2] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	25.000 de lei	25.000 de lei

În aceste cauze, leziunile au fost probate cu acte medicale, martori sau expertiză medico-legală efectuată în procedura derulată în fața instanței de judecată.

^[1] Trib. Iași, sent. civ. nr. 1131 din 25.10.2016, dosar nr. 8438/99/2015, modificată în parte prin dec. nr. 244 din 13.04.2018 a C.A. Iași.

^[2] Trib. Iași, sent. civ. nr. 319 din 14.12.2022, dosar nr. 2737/99/2022*, menținută prin dec. nr. 214 din 27.04.2023 a C.A. Iași.

2.2. Vătămări corporale care au necesitat până la 10 zile de îngrijiri medicale

Suma solicitată de reclamant (persoana vătămată în accident)	Vătămarea suferită; vârsta victimei (acolo unde a fost precizată)	Procentul de culpă reținut în sarcina conducătorului auto	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
210.000 de lei	5-6 zile de îngrijiri medicale; excoriații; echimoză periorbitală; hematom subcutanat parietal; durere la nivelul șoldului drept; excoriații gambă dreaptă; durere la nivelul coloanei cervicale; contuzie de șold; victimă în vârstă de 26 de ani ^[1] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	20.000 de lei	12.000 de lei
210.000 de lei	7-8 zile de îngrijiri medicale; traumatism cranio-cerebral acut închis și excoriații hemifață dreaptă – zigomatic drept și medius stâng; persoană vătămată în vârstă de 13 ani ^[2] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	25.000 de lei	25.000 de lei
210.000 de lei	7-8 zile de îngrijiri medicale; numeroase excoriații cot bilateral, ambele brațe și regiunea scapulară stângă; persoană vătămată în vârstă de 13 ani ^[3] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	30.000 de lei	30.000 de lei

^[1] Trib. Iași, sent. civ. nr. 152 din 17.11.2023, dosar nr. 1453/99/2023, modificată și rămasă definitivă prin dec. nr. 133 din 08.04.2024 a C.A. Iași.

^[2] Trib. Iași, sent. civ. nr. 334 din 18.06.2021, dosar nr. 4850/99/2020*, modificată și rămasă definitivă prin dec. nr. 624 din 15.12.2021 a C.A. Iași.

^[3] Trib. Iași, sent. civ. nr. 326 din 16.06.2021, dosar nr. 979/99/2021, menținută și rămasă definitivă prin dec. nr. 607 din 13.12.202 a C.A. Iași.

Suma solicitată de reclamant (persoana vătămată în accident)	Vătămarea suferită; vârsta victimei (acolo unde a fost precizată)	Procentul de culpă reținut în sarcina conducătorului auto	Suma acordată de prima instanță	Suma acordată de instanța de apel
210.000 de lei	7-8 zile de îngrijiri medicale; politraumatism prin accident rutier, policontuzionat cot stâng cu plăgi contuze și excoriații radiocarp stâng; persoană vătămată în vârstă de 16 ani ^[1] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	50.000 de lei	50.000 de lei
210.000 de lei	7-8 zile de îngrijiri medicale; contuzie cot drept cu plagă liniară; excoriații scalp, hemitorace drept, genunchi stâng; persoană vătămată în vârstă de 17 ani ^[2] .	Culpa exclusivă a conducătorului auto	75.000 de lei	75.000 de lei

Din analiza datelor prezentate în acest tabel se constată că, pentru vătămări corporale care au necesitat pentru vindecare maximum 10 zile de îngrijiri medicale, instanțele au acordat daune morale cuprinse între 12.000 de lei și 75.000 de lei.

Toate persoanele vătămate care au avut nevoie de îngrijiri medicale până în 10 zile au prezentat, fizic, diverse forme de plăgi, excoriații, tumefacții, iar psihic, stres posttraumatic, sub formă de anxietate sau chiar depresie.

Sumele acordate cu titlu de daune morale au depins atât de multitudinea acestor leziuni, cât mai ales de șocul resimțit de fiecare persoană vătămată în parte, astfel încât suma cea mai mare, de 75.000 de lei, a fost acordată unei persoane vătămate care a exprimat o traumă mai puternică, având simptome specifice unui diagnostic de agorafobie, evaluarea psihologică prezentată de reclamant constatând că acesta s-a retras din viața socială, a fost mai puternic afectat din punct de vedere emoțional, nu putea să doarmă, avea coșmaruri, avea frică de a se deplasa cu autoturismul sau cu mijloacele de transport.

^[1] Trib. Iași, sent. civ. nr. 465 din 11.11.2021, dosar nr. 43/99/2021*, menținută și rămasă definitivă prin dec. nr. 137 din 16.03.2022 a C.A. Iași.

^[2] Trib. Iași, sent. civ. nr. 448 din 21.10.2021, dosar nr. 5686/99/2020*, menținută și rămasă definitivă prin dec. nr. 73 din 17.02.2022 a C.A. Iași.

Capitolul al IV-lea. Tablele Curții de Apel Iași

Secțiunea 1. Comparații și repere orientative

Pe baza datelor prezentate în capitolele anterioare, se poate face o analiză comparativă a sumelor de bani acordate cu titlu de daune morale de către instanțele de judecată din circumscripția Curții de Apel Iași în decurs de 10 ani (2015-2024), sistemul tabelar utilizat facilitând această comparație.

§1. Omor *versus* ucidere din culpă. Daune morale

Poate cea mai interesantă privire comparativă privește sumele acordate ca despăgubiri diferitelor categorii de moștenitori părți civile în cauze care au ca obiect infracțiunea de ucidere din culpă și în cele care au ca obiect infracțiunea de omor.

Sumele acordate cu titlu de daune morale de către instanțele de judecată din circumscripția Curții de Apel Iași vor fi prezentate clasificat, în funcție de mărimea daunelor solicitate, în ordine crescătoare, exprimate în prezentul studiu (pentru o mai ușoară analiză) în euro, la paritatea de 5 lei/1 euro. Datele sunt extrase din tabelele aferente prezentate în capitolele anterioare, fiind menționată și poziția din acele tabele, pentru o facilă identificare a datelor concrete ale speței.

O primă observație pornește de la cuantumul total al sumelor solicitate cu acest titlu de către toate părțile civile dintr-o cauză, în spețele analizate în prezentul studiu, sume care sunt mult mai mari decât cele acordate în final de către instanțe, cu particularitatea că diferențele dintre sumele solicitate și cele acordate cu acest titlu de către instanțe sunt mult mai mari în cazul infracțiunilor de ucidere din culpă decât în cazul infracțiunilor de omor.

1.1. Omor – daunele morale solicitate, comparativ cu daunele morale stabilite de către instanțe

În cazul infracțiunilor de omor, suma totală solicitată cu titlu de daune morale de către toate părțile, într-o singură cauză, *versus* cea acordată de către instanțe se situează în următoarele plaje:

- ✓ Daune morale **solicitate**: între **1 euro și 300.000 de euro** (76 de hotărâri penale)

Daune morale **acordate**: **minimum 1.000 de euro – maximum 300.000 de euro**

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
1.500 de euro	1.500 de euro	88
2.000 de euro	2.000 de euro	85
2.400 de euro	2.400 de euro	84
4.000 de euro	4.000 de euro	81
4.000 de euro	4.000 de euro	80
4.000 de euro	4.000 de euro	79
4.000 de euro	4.000 de euro	78
5.000 de euro	1.000 de euro	90
6.000 de euro	6.000 de euro	72
7.000 de euro	7.000 de euro	68
8.000 de euro	8.000 de euro	64
8.786 de euro	8.786 de euro	63
10.000 de euro	6.000 de euro	71
10.000 de euro	10.000 de euro	61
10.000 de euro	10.000 de euro	60
10.000 de euro	10.000 de euro	57
10.000 de euro	10.000 de euro	56
12.000 de euro	12.000 de euro	55
12.000 de euro	16.000 de euro	51
15.000 de euro	8.000 de euro	66
16.000 de euro	3.600 de euro	82
20.000 de euro	5.400 de euro	74
20.000 de euro	14.000 de euro	54
20.000 de euro	20.000 de euro	49
20.000 de euro	20.000 de euro	47
20.000 de euro	20.000 de euro	46
20.000 de euro	20.000 de euro	41
25.000 de euro	25.000 de euro	37
28.000 de euro	14.000 de euro	53
30.000 de euro	5.000 de euro	75
30.000 de euro	6.000 de euro	70
30.000 de euro	30.000 de euro	31
32.000 de euro	32.000 de euro	28
32.000 de euro	32.000 de euro	29
40.000 de euro	40.000 de euro	23
40.000 de euro	40.000 de euro	24
40.000 de euro	40.000 de euro	26
40.000 de euro	20.000 de euro	44
40.000 de euro	6.600 de euro	69
40.000 de euro	4.100 de euro	76
48.000 de euro	48.000 de euro	21
48.000 de euro	40.000 de euro	25
50.000 de euro	50.000 de euro	19
50.000 de euro	50.000 de euro	20
50.000 de euro	20.000 de euro	42

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
1.500 de euro	1.500 de euro	88
50.000 de euro	16.000 de euro	50
50.000 de euro	2.400 de euro	83
60.000 de euro	60.000 de euro	16
60.000 de euro	60.000 de euro	17
60.000 de euro	30.000 de euro	32
60.000 de euro	28.000 de euro	34
62.000 de euro	62.000 de euro	14
80.000 de euro	80.000 de euro	9
80.000 de euro	80.000 de euro	10
90.000 de euro	90.000 de euro	8
90.000 de euro	16.000 de euro	52
90.000 de euro	2.000 de euro	87
100.000 de euro	100.000 de euro	6
100.000 de euro	100.000 de euro	7
100.000 de euro	80.000 de euro	11
100.000 de euro	70.000 de euro	12
100.000 de euro	20.000 de euro	45
102.000 de euro	52.000 de euro	18
120.000 de euro	120.000 de euro	5
125.000 de euro	6.000 de euro	73
140.000 de euro	20.000 de euro	39
150.000 de euro	150.000 de euro	2
150.000 de euro	20.000 de euro	43
150.000 de euro	20.000 de euro	48
150.000 de euro	2.000 de euro	86
151.000 de euro	1.000 de euro	89
180.000 de euro	140.000 de euro	4
180.000 de euro	24.000 de euro	38
210.000 de euro	65.000 de euro	13
250.000 de euro	60.000 de euro	15
300.000 de euro	300.000 de euro	1

✓ Daune morale **solicitate: între 300.001 euro și 700.000 de euro** (6 hotărâri penale)

Daune morale **acordate: minimum 8.000 de euro – maximum 140.000 de euro**

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
360.000 de euro	32.000 de euro	27
400.000 de euro	140.000 de euro	3
400.000 de euro	28.000 de euro	35
500.000 de euro	10.000 de euro	59
500.000 de euro	8.000 de euro	67

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
700.000 de euro	42.000 de euro	22

- ✓ Daune morale **solicitate**: între 700.001 euro și 1.000.000 de euro (o hotărâre penală)

Daune morale **acordate**: sumă unică 30.000 de euro

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
1.000.000 de euro	30.000 de euro	33

- ✓ Daune morale **solicitate**: peste 5.000.000 de euro (o hotărâre penală)

Daune morale **acordate**: sumă unică 4.000 de euro

Omor		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
400.000.000 de euro	4.000 de euro	77

1.2. Ucidere din culpă exclusivă – daunele morale solicitate, comparativ cu daunele morale stabilite de către instanțe

În cazul infracțiunilor de ucidere din culpă exclusivă a inculpatului, suma totală solicitată cu titlu de daune morale de către toate părțile civile, într-o singură cauză, *versus* cea acordată de către instanțe se situează în următoarele plaje:

- ✓ Daune morale **solicitate**: între 1 euro și 300.000 de euro (21 de hotărâri penale)

Daune morale **acordate**: minimum 2.000 de euro – maximum 168.000 de euro

Ucidere din culpă		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
2.000 de euro	2.000 de euro	102
10.000 de euro	10.000 de euro	100
28.000 de euro	2.000 de euro	103
30.000 de euro	20.000 de euro	97
60.000 de euro	60.000 de euro	72
60.000 de euro	70.000 de euro	68
100.000 de euro	3.500 de euro	101
120.000 de euro	16.000 de euro	98
120.000 de euro	24.000 de euro	93
200.000 de euro	15.000 de euro	99
200.000 de euro	20.000 de euro	96

Ucidere din culpă		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
200.000 de euro	54.000 de euro	78
242.000 de euro	38.000 de euro	87
250.000 de euro	60.000 de euro	76
250.000 de euro	75.000 de euro	63
250.000 de euro	160.000 de euro	24
260.000 de euro	55.000 de euro	77
270.000 de euro	60.000 de euro	75
300.000 de euro	60.000 de euro	74
300.000 de euro	150.000 de euro	26
300.000 de euro	168.000 de euro	20

- ✓ Daune morale **solicitate: între 300.001 euro și 700.000 de euro** (30 de hotărâri penale)

Daune morale **acordate: minimum 21.000 de euro – maximum 220.000 de euro**

Ucidere din culpă		
Sumă totală solicitată	Sumă totală acordată	Poziție în tabel
350.000 de euro	65.000 de euro	69
360.000 de euro	52.000 de euro	79
360.000 de euro	108.000 de euro	43
375.000 de euro	95.000 de euro	54
400.000 de euro	60.000 de euro	73
400.000 de euro	71.000 de euro	66
400.000 de euro	137.000 de euro	32
420.000 de euro	111.000 de euro	42
425.000 de euro	96.000 de euro	52
426.000 de euro	40.000 de euro	86
430.000 de euro	118.000 de euro	40
440.000 de euro	34.000 de euro	90
450.000 de euro	81.000 de euro	57
450.000 de euro	180.000 de euro	14
491.000 de euro	180.000 de euro	13
500.000 de euro	220.000 de euro	7
500.000 de euro	170.000 de euro	18
500.000 de euro	125.000 de euro	38
500.000 de euro	80.000 de euro	58
500.000 de euro	44.000 de euro	82
500.000 de euro	23.000 de euro	94
540.000 de euro	21.000 de euro	95
550.000 de euro	140.000 de euro	31
560.000 de euro	119.000 de euro	39
580.000 de euro	140.000 de euro	30
600.000 de euro	41.000 de euro	83